

ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ

Мала Н.Т.

Національний університет "Львівська політехніка"

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями.

Підвищення міжнародної конкурентоспроможності, інноваційне економічне зростання неможливе без формування джерел інвестиційних ресурсів. Оскільки інвестиції є важливим чинником надходження в країну нових технологій, швидкого й ефективного пристосування до умов світового ринку.

Короткий аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблематики.

Питання залучення іноземних інвестицій в економіку України досліджуються низкою вітчизняних та зарубіжних науковців. Значний внесок у розроблення цього наукового завдання здійснили В. Антонов, Г. Білецька, А. Даниленко, Ю. Іванова, С. Ішук, М. Корж, Е. Прасад, Р. Раджар та багато інших. Однак проблема інвестиційної привабливості України потребує подальшого дослідження і аналізування, оскільки безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни.

Цілі статті.

Проаналізувати динаміку іноземних інвестицій в Україні на сучасному етапі та дослідити її інвестиційну привабливість.

Виклад основного матеріалу.

В умовах сьогодення залучення прямих іноземних інвестицій забезпечує високі і стійкі темпи економічного зростання на основі інновацій, покращення показників господарської діяльності, створення нових робочих місць, підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни. Згідно з даними звіту про глобальну конкурентоспроможність 2013-2014 рр. Світового економічного форуму Україна в рейтингу «Індексу глобальної конкурентоспроможності» посіла 84 місце серед 148 країн світу проти 73 у 2012-2013 рр. та характеризується високою політичною, законодавчою, економічною нестабільністю, низькою продуктивністю економіки тощо. За дослідженням ЄВА (Європейської Бізнес Асоціації) Індекс інвестиційної привабливості України у IV кварталі 2014 року впав до 2,5 балів з п'яти можливих проти 2,74 у II кварталі 2014 року [3]. Низькі рейтинги пов'язані насамперед із бойовими діями на

території України, відсутністю реальних реформ, корумпованістю і бюрократизмом в органах державної влади та наявністю величезного тіньового сектору.

Залучення іноземних інвестицій дає змогу країні-реципієнту отримати ряд переваг, основними з яких є поліпшення платіжного балансу; трансфер новітніх технологій та ноу-хау; комплексне використання ресурсів; розвиток експортного потенціалу і зниження рівня залежності від імпорту; досягнення соціально-економічного ефекту (підвищення рівня зайнятості, розбудова соціальної інфраструктури тощо). Водночас, використання іноземних інвестицій для країни є потенційним джерелом загроз, таких як експлуатація сировинних ресурсів та забруднення навколишнього природного середовища, підвищення рівня залежності країни від іноземного капіталу, зниження рівня конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників, трансфер капіталу за кордон [5].

Згідно з статистичними даними Держстату, прямі інвестиції з України здійснено до 45 країн світу, переважна їхня частка спрямована до Кіпру (90,6%). З початку року вона збільшилася на 2,4% (станом на 1 січня - 88,2%) до 5, 819 млрд доларів. Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу) з України в економіку країн світу на 1 жовтня 2014 року становив 6,426 млрд. доларів, а саме у країни ЄС - 6,045 млрд. доларів. (94,1% загального обсягу), в інші країни світу - 380,6 млн. доларів (5,9%). Загальний обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу та боргових інструментів) в економіку країн світу становив 6,619 млрд доларів [1].

Згідно з даними платіжного балансу, за січень-серпень 2014 дефіцит прямих іноземних інвестицій становив 594 млн. доларів, тобто обсяг прямих інвестицій з України перевищив обсяг вкладених інвестицій в Україну. Якщо порівнювати з аналогічним періодом попереднього року, то період січень-серпень 2013 був профіцитним, обсяг ввезених на територію України прямих іноземних інвестицій перевищив обсяг вивезених на 3 млрд. доларів. Іноземні портфельні інвестиції також характеризуються негативною динамікою. В січні-серпні 2014 дефіцит цього рахунку становив 365 млн. доларів, тоді як за аналогічний період минулого року спостерігався профіцит у розмірі 1,9 млрд. доларів. Така негативна динаміка може призвести до того, що вперше за час незалежності в Україні буде зафіксований дефіцит фінансового рахунку платіжного балансу, тобто сукупний відтік інвестицій на кінець року перевищить приплив. Наслідком цього буде подальше скорочення податкових надходжень до державного бюджету, зменшення валютних резервів і загальна стагнація розвитку економіки, що неможливо без

інвестицій. Іншою проблемою буде значне обмеження ресурсів, які можуть бути спрямовані на відновлення інфраструктури Донбасу [4]. У відповідь на складні макроекономічні умови та геополітичну ситуацію в Україні в 2014 р. Європейський банк реконструкції та розвитку збільшив обсяг інвестицій до понад 1,2 млрд євро в рамках 36 проєктів у державному і приватному секторах, підкріплюючи ці інвестиції технічною допомогою та широким політичним діалогом. Це є найбільшим річним обсягом фінансування за всю історію діяльності Банку в Україні з 1993 р. [2].

Основними перевагами України для іноземного інвестора є: запаси сировинних ресурсів, сприятливі природно кліматичні умови для ведення сільськогосподарських робіт, 60 % чорноземів усього світу, наявність кваліфікованої конкурентоспроможної дешевої робочої сили, стратегічно зручне географічне розташування та добре розвинена транспортна інфраструктура.

Висновки.

Аналіз статистичних даних свідчить про зниження темпів зростання іноземних інвестицій в Україну, тому слід забезпечити прозорість інвестиційного ринку, виробити напрямки державної політики щодо активізації інвестиційної діяльності та підвищення інвестиційної привабливості України.

1 Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>; 2. СБРР у 2014 р. збільшив інвестиції в Україну до рекордної позначки [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/ukr/news/e>; 3. Індекс інвестиційної привабливості [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>; 4. Обсяг іноземних інвестицій в Україну скорочується – незважаючи на високий попит з українського боку [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/>; 5. Прокопчук О.А. Іноземні інвестиції в економіку України: тенденції та перспективи [Електронний ресурс] - Режим доступу: file:///C:/Users/Admin.Acer_W500/Downloads/znptdau_2013_1_3_29.pdf